

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15986/23

DEVGEN 218	DIGIT 280
FIN 1246	COLAC 155
ACP 125	COEST 639
RELEX 1390	SAN 700
MIGR 418	GENDER 210
SUSTDEV 154	CLIMA 597
COHOM 223	ENER 640
COAFR 422	MAMA 176
COASI 208	

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία: 21 Νοεμβρίου 2023

Παραλαβής:

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2023) 717 final

Θέμα: ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ετήσια έκθεση του 2023 σχετικά με την εφαρμογή των μέσων εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2022

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 717 final.

συνημμ.: COM(2023) 717 final

Βρυξέλλες, 21.11.2023
COM(2023) 717 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Ετήσια έκθεση του 2023

**σχετικά με την εφαρμογή των μέσων εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
το 2022**

{SWD(2023) 357 final}

Πίνακας περιεχομένων

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	1
Εισαγωγή.....	1
Η απάντηση της ΕΕ στον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.....	2
ΕΕ: ισχυρός παγκόσμιος παράγοντας.....	4
Global Gateway (Παγκόσμια Πύλη).....	5
Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.....	6
ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	6
Ανθρώπινη ανάπτυξη	6
Πράσινη Συμφωνία.....	7
Ψηφιοποίηση, επιστήμη, τεχνολογία και καινοτομία	8
Βιώσιμη ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.....	9
Μετανάστευση και αναγκαστικός εκτοπισμός.....	10
Διακυβέρνηση, ειρήνη, ασφάλεια και ανθρώπινα δικαιώματα	10
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΜΒΕΛΕΙΑ.....	11
Υποσαχάρια Αφρική.....	11
Ασία και Ειρηνικός	11
Βόρεια και Νότια Αμερική και Καραϊβική	12
Ευρωπαϊκή γειτονία.....	12
Δυτικά Βαλκάνια και Τουρκία.....	13
Υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ)	14

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

Εισαγωγή

Το 2022, καθώς ο κόσμος συνέχιζε να ανακάμπτει από την πανδημία COVID-19, η διεθνής κοινότητα χρειάστηκε να αντιμετωπίσει μια νέα κρίση με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τις συνέπειές του. Η επίθεση της Ρωσίας δημιούργησε σοβαρή ανθρωπιστική κατάσταση έκτακτης ανάγκης, αύξηση των παγκόσμιων τιμών των τροφίμων η οποία επιδείνωσε περαιτέρω την παγκόσμια επισιτιστική ανασφάλεια, και παρατεταμένη ενεργειακή κρίση.

Η ΕΕ, ανταποκρινόμενη στον αντίκτυπο του πολέμου, χρησιμοποίησε τα οικεία μέσα εξωτερικής δράσης και τις διεθνείς εταιρικές σχέσεις της και ενέτεινε την πολιτική, ανθρωπιστική και χρηματοδοτική της στήριξη στην Ουκρανία και στις γειτονικές χώρες, ενισχύοντας παράλληλα τη στήριξή της σε άλλους εταίρους, ιδίως στους λιγότερο ανεπτυγμένους και στους πλέον ευάλωτους.

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τα κύρια στοιχεία της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ για τις διεθνείς εταιρικές σχέσεις, την ανθρωπιστική βοήθεια, την εξωτερική πολιτική και τη διεύρυνση το 2022. Στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027, ένας ενιαίος μηχανισμός, ο Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη (NDICI–Global Europe), ενσωματώνει τους περισσότερους πρώην μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης και συμπληρώνεται με ορισμένα στοχευμένα μέσα, όπως η ανθρωπιστική βοήθεια και ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ)¹.

Το 2022 ξεκίνησε η υλοποίηση της στρατηγικής **Global Gateway (Παγκόσμια Πύλη) της ΕΕ²** για την τόνωση της βιώσιμης συνδεσιμότητας μέσω επενδύσεων σε υποδομές σε ολόκληρο τον κόσμο σε πέντε τομείς προτεραιότητας, με βάση την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη»³. Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Αφρικανική Ένωση ενέκριναν τη δέσμη επενδυτικών μέτρων Αφρικής–Ευρώπης⁴.

Στο πλαίσιο της Global Gateway, η ΕΕ συνέχισε να εφαρμόζει **οικονομικά και επενδυτικά σχέδια** για τις περιοχές γειτονίας και διεύρυνσης, με έμφαση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στην πράσινη και στην ψηφιακή μετάβαση στην περιοχή της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, καθώς και στην πράσινη μετάβαση, στην ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, στη συνδεσιμότητα και στη στήριξη του ιδιωτικού τομέα στη Νότια Γειτονία.

Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει **ανθρωπιστική βοήθεια** για την ανακούφιση των δεινών εκατομμυρίων από τα πλέον ευάλωτα άτομα σε ολόκληρο τον κόσμο. Το 2022 η ΕΕ δημιούργησε την **ικανότητα ευρωπαϊκής ανθρωπιστικής δράσης** για την ενίσχυση της άμεσης ικανότητας ανθρωπιστικής αντίδρασης σε αιφνίδιες φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές.

Η βοήθεια της ΕΕ για τη διεύρυνση στήριξε την αγροτική ανάπτυξη και τις επενδύσεις σε καίριους τομείς, όπως οι μεταφορές, η ενεργειακή ασφάλεια και η ψηφιακή και η πράσινη μετάβαση. Τον

¹ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, μέρος Ι, Εισαγωγή, που συνοδεύει την παρούσα ετήσια έκθεση.

² https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_el

³ Συνδυασμός των πόρων της ΕΕ με τους πόρους των κρατών μελών της ΕΕ και των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων αναπτυξιακής χρηματοδότησης.

⁴ Βλέπε σ. 4.

Ιούνιο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνώρισε ότι το μέλλον της **Ουκρανίας, της Μολδαβίας και της Γεωργίας** βρίσκεται εντός της ΕΕ και χορήγησε καθεστώς υποψήφιας χώρας στην **Ουκρανία και στη Μολδαβία**.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τον **εκδημοκρατισμό και τα ανθρώπινα δικαιώματα**, αναπτύσσοντας έξι αποστολές παρατήρησης εκλογών (Ανατολικό Τιμόρ, Κένυα, Κολομβία, Λεσότο, Λίβανος, Σάο Τομέ και Πρίνσιπε) και διεξάγοντας αποστολές μετεκλογικής παρακολούθησης σε οκτώ χώρες.

Η ΕΕ επιβεβαίωσε την προσήλωσή της στην **παγκόσμια ασφάλεια**, ο δε Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για την Ειρήνη στήριξε την ειρήνη σε χώρες-εταίρους και περιοχές-εταίρους όπως τα Δυτικά Βαλκάνια, η Μοζαμβίκη, η Μολδαβία, ο Νίγηρας, η Νιγηρία και η Σομαλία.

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τις χώρες στην αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19 και δρομολόγησε μια νέα **στρατηγική για την παγκόσμια υγεία**⁵ με σκοπό τη βελτίωση της παγκόσμιας υγειονομικής ασφάλειας και την εξασφάλιση καλύτερης υγείας για όλους. Η ΕΕ ανταποκρίθηκε επίσης σε άλλες τοπικές επιδημίες, όπως οι νέες επιδημίες Έμπολα και χολέρας και η κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω της ευλογιάς των πιθήκων.

Το 2022 η ΕΕ και ο Οργανισμός Κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΟΚΑΚΕ) προχώρησαν στην υπογραφή της **συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΟΚΑΚΕ-ΕΕ (συμφωνία που θα διαδεχθεί τη συμφωνία του Κοτονού)**⁶. Εν τω μεταξύ, η συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού παρατάθηκε έως τα μέσα του 2023.

Η απάντηση της ΕΕ στον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας

Η απάντηση της ΕΕ στον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας ήταν ενιαία, αποφασιστική και άμεση. Τα 27 κράτη μέλη και οι εταίροι τους σε ολόκληρο τον κόσμο **καταδίκασαν τον απρόκλητο και αδικαιολόγητο επιθετικό πόλεμο**, δρώντας γρήγορα με σκοπό την πολιτική και οικονομική απομόνωση της Ρωσίας. Η ΕΕ καταδίκασε επίσης τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Η ΕΕ, αποδεικνύοντας την αταλάντευτη στήριξή της στην Ουκρανία, ενέτεινε την παροχή πολιτικής, ανθρωπιστικής και χρηματοδοτικής στήριξης στη χώρα. Κατά τη διάρκεια του 2022, σε στενό συντονισμό με τους εταίρους της Ομάδας των Επτά (G7) και άλλους εταίρους, η ΕΕ ενέκρινε εννέα δέσμες πρωτοφανών κυρώσεων κατά προσώπων και οντοτήτων που ευθύνονται για την εισβολή, με στόχευση σε κύριους ρωσικούς τομείς της οικονομίας, της ενέργειας και των μεταφορών, καθώς και σε κρατικές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων αξίας περίπου 24,1 δισ. EUR στην ΕΕ.

Η **οδηγία περί προσωρινής προστασίας** ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά προκειμένου να παρασχεθεί άμεση προστασία στα σχεδόν 4 εκατομμύρια άτομα που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Ουκρανία (πέρα από τα άνω των 6,6 εκατομμυρίων εκτοπισθέντων εντός της ίδιας της Ουκρανίας). Η εμπορία ανθρώπων αποτράπηκε σε μεγάλο βαθμό με την εφαρμογή κοινού σχεδίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την προστασία των ατόμων που φθάνουν στην ΕΕ.

⁵ https://health.ec.europa.eu/internationalcooperation/global-health_el

⁶ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/european-development-policy/acp-eu-partnership_el

Υιοθετώντας την προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη», η ΕΕ, τα κράτη μέλη της και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα **κινητοποίησαν 18,9 δισ. EUR⁷ ως χρηματοδοτική συνδρομή**, δημοσιονομική στήριξη και ανθρωπιστική βοήθεια. Κινητοποιήθηκε επίσης στρατιωτική στήριξη ύψους 3,1 δισ. EUR μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη και συστάθηκε αποστολή στρατιωτικής συνδρομής της ΕΕ για τις ουκρανικές ένοπλες δυνάμεις με προϋπολογισμό άνω των 100 εκατ. EUR. Μετά την ενεργοποίηση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ από την Ουκρανία τον Φεβρουάριο, το 2022 παραδόθηκαν πάνω από 80 000 τόνοι βοήθειας σε είδος, αξίας περίπου 502 εκατ. EUR.

330 εκατ. EUR υπό μορφή επιχορηγήσεων διατέθηκαν για τη **στήριξη της αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης** σε τομείς όπως η στέγαση και οι επισκευές κρίσιμων υποδομών — μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των λωρίδων αλληλεγγύης ΕΕ–Ουκρανίας—, ο ανθεκτικός ψηφιακός μετασχηματισμός και η κυβερνοασφάλεια, καθώς και η αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης. Άλλα προγράμματα της ΕΕ, αξίας σχεδόν 200 εκατ. EUR, ανακατευθύνθηκαν επίσης για την αντιμετώπιση των συνεπειών του πολέμου.

Οι συνολικές εκταμιεύσεις βοήθειας της ΕΕ ανήλθαν σε 10,1 δισ. EUR⁸, εκ των οποίων EUR 7,2 δισ. EUR ως μακροοικονομική συνδρομή και 686 εκατ. EUR ως δημοσιονομική στήριξη.

Η **πυρηνική ασφάλεια** αποτέλεσε μείζον πρόβλημα λόγω της ανεύθυνης συμπεριφοράς της Ρωσίας εντός και πέριξ των πυρηνικών εγκαταστάσεων της Ουκρανίας. Η Επιτροπή κινητοποίησε τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Διεθνούς Συνεργασίας για την Πυρηνική Ασφάλεια προκειμένου να αντιμετωπίσει επείγοντως την καταστροφή που προκλήθηκε, ιδίως στη ζώνη αποκλεισμού του Τσερνόμπιλ. Η στήριξη της ΕΕ περιελάμβανε διμερή βοήθεια ύψους 5 εκατ. EUR για την αποκατάσταση των ικανοτήτων παρακολούθησης και συνεισφορά ύψους 5 εκατ. EUR στον λογαριασμό διεθνούς συνεργασίας του Τσερνόμπιλ για την ανακατασκευή υποδομών σχετικών με την πυρηνική ασφάλεια. Επιπλέον 3,4 εκατ. EUR διατέθηκαν για τη στήριξη του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας, μεταξύ άλλων για την παρουσία του σε κρίσιμες πυρηνικές εγκαταστάσεις στην Ουκρανία.

Ο ρωσικός αποκλεισμός των ουκρανικών εξαγωγών και η καταστροφή καλλιεργειών επέτεινε την παγκόσμια επισιτιστική κρίση. Ο αριθμός των ατόμων σε κατάσταση οξείας **επισιτιστικής ανασφάλειας** έφθασε στο επίπεδο ρεκόρ των περίπου 258 εκατομμυρίων το 2022⁹.

Η ΕΕ, χρησιμοποιώντας την ολοκληρωμένη προσέγγιση «Ομάδα Ευρώπη», ενέτεινε τη στήριξή της στην **επισιτιστική ασφάλεια** και στήριξε τις χώρες που πλήττονται περισσότερο στην Αφρική, στη Μέση Ανατολή, στην Καραϊβική και στον Ειρηνικό, μεταξύ άλλων με τη διευκόλυνση των ουκρανικών εξαγωγών μέσω των λωρίδων αλληλεγγύης ΕΕ–Ουκρανίας. Αυτή η ενιαία απάντηση στην παγκόσμια επισιτιστική ανασφάλεια θα πρέπει να κινητοποιήσει περίπου 18 δισ. EUR την περίοδο 2021-2024, εκ των οποίων 8,3 δισ. EUR από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και περίπου 9,6 δισ. EUR από τα κράτη μέλη. Το 2022 τα θεσμικά όργανα της ΕΕ εκταμίευσαν περίπου 2,6 δισ. EUR για την καταπολέμηση της παγκόσμιας επισιτιστικής ανασφάλειας, συμπεριλαμβανομένου περίπου 1 δισ. EUR για ανθρωπιστική επισιτιστική βοήθεια¹⁰.

⁷ Εξαιρουμένου του μεριδίου της στήριξης από την ΕΤΑΑ που δεν καλύπτεται άμεσα από τις εγγυήσεις της ΕΕ.

⁸ Χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ανακατεύθυνση της στήριξης σε δράσεις που σχετίζονται με συγκρούσεις.

⁹ <https://www.fsinplatform.org/global-report-food-crises-2023>

¹⁰ Το ποσό αυτό περιλαμβάνει ανθρωπιστική βοήθεια για επισιτιστική και διατροφική στήριξη και στήριξη των μέσων βιοπορισμού, καθώς και το 50 % των ανθρωπιστικών προγραμμάτων χρηματικής στήριξης πολλαπλών σκοπών [ποσοστό των χρηματικών μεταβιβάσεων για πολλαπλούς σκοπούς που εκτιμάται ότι δαπανώνται για

Η ΕΕ ενέτεινε επίσης τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων ελλείψεων λιπασμάτων που επισημαίνονται στην ανακοίνωση για τα λιπάσματα η οποία δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο¹¹.

ΕΕ: ισχυρός παγκόσμιος παράγοντας

Σε ένα έτος αυξανόμενης αβεβαιότητας, η ΕΕ παρέμεινε κινητήρια δύναμη για την πολυμερή προσέγγιση και ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στις παγκόσμιες προκλήσεις, επιδιώκοντας μια φιλόδοξη πολιτική γειτονίας, προάγοντας την αλληλεγγύη και αναπτύσσοντας ολοκληρωμένες εταιρικές σχέσεις για τη διασφάλιση και την προώθηση της παγκόσμιας ειρήνης, της σταθερότητας, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ επιβεβαίωσαν επίσης τη δέσμευσή τους να αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και άμυνα, σε στενή συνεργασία με τους διεθνείς εταίρους, με σκοπό την προστασία των κοινών συμφερόντων και αξιών.

Η ΕΕ και τα 27 κράτη μέλη της, στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», παραμένουν συλλογικά ο μεγαλύτερος χορηγός επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας (ΕΑΒ) με 92,8 δισ. EUR το 2022¹², ποσό που αντιστοιχεί στο 43 % της παγκόσμιας ΕΑΒ¹³ (το οποίο αντιστοιχεί στο 0,59 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος).

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αύξησαν τη βοήθεια προς τις χώρες-εταίρους, διασφαλίζοντας ότι η στήριξη προς την Ουκρανία δεν θα αποβεί εις βάρος του υπόλοιπου κόσμου.

Ο πρώτος **διάλογος υψηλού επιπέδου ΕΕ–Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)** υπό την ηγεσία της προέδρου κ. von der Leyen και του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ κ. Guterres πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο. Επιβεβαίωσε τους κοινούς μας στόχους και την αξία της συνεργασίας για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων.

Η ΕΕ κινητοποίησε ανθρωπιστική βοήθεια ύψους 2,6 δισ. EUR για να συμβάλει στην αντιμετώπιση των πιεστικών αναγκών των πληγέντων πληθυσμών σε ολόκληρο τον κόσμο. Η ΕΕ, τα κράτη μέλη, η ΕΤΕπ και η ΕΤΑΑ, στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», εξακολουθούν να είναι βασικός χορηγός ανθρωπιστικής βοήθειας σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων σε «ξεχασμένες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης», όπως ο λιμός στο Σαχέλ.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν να ηγούνται της διεθνούς **αλληλεγγύης κατά της COVID-19**, καθώς μοιράστηκαν με χώρες-εταίρους 502,2 εκατομμύρια δόσεις εμβολίων. Από αυτές, διατέθηκαν 422 εκατομμύρια δόσεις μέσω του COVAX και 80,2 εκατομμύρια δόσεις διμερώς.

Η υλοποίηση της πρωτοβουλίας Global Gateway σχετικά με την **παραγωγή εμβολίων, φαρμάκων και τεχνολογιών υγείας στην Αφρική και την πρόσβαση σε αυτά** σημείωσε ταχεία πρόοδο, ενώ

τρόφιμα, βάσει μελέτης που εκπονήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO) της Επιτροπής το 2023].

¹¹ [COM\(2022\) 590 final/2 της 9ης Νοεμβρίου 2022](#).

¹² Με βάση τα προκαταρκτικά στοιχεία του ΟΟΣΑ για το 2022, τα οποία δημοσιεύθηκαν την άνοιξη του 2023.

¹³ Η παγκόσμια ΕΑΒ θεωρείται εδώ ότι συμπεριλαμβάνει την ΕΑΒ για την οποία παρέχεται ενημέρωση από το σύνολο της ΕΕ και όλες τις άλλες χώρες-χορηγούς.

ανακοινώθηκε πρωτοβουλία για τη στήριξη παρόμοιων προσπάθειών στη Λατινική Αμερική και στην Καραϊβική.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέχισαν επίσης να ηγούνται των παγκόσμιων προσπαθειών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών προκλήσεων, η δε ΕΕ παραμένει ο μεγαλύτερος παγκοσμίως χορηγός δημόσιας διεθνούς χρηματοδότησης για το κλίμα με 5,340 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2022.

Global Gateway (Παγκόσμια Πύλη)

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2022 η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με άλλους παράγοντες στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», συνέχισε να υλοποιεί τη **στρατηγική Global Gateway**¹⁴ με τη δρομολόγηση σημαντικών δεσμών επενδυτικών μέτρων της Global Gateway και πρωτοβουλιών της «Ομάδας Ευρώπη».

Η πρώτη συνεδρίαση του **συμβουλίου της Global Gateway**, στην οποία συμμετείχαν οι υπουργοί Εξωτερικών των κρατών μελών, πραγματοποιήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου υπό την προεδρία της προέδρου κ. von der Leyen.

Ως σημαντικό βήμα προς την κινητοποίηση των προγραμματισμένων επενδύσεων ύψους 300 δισ. EUR έως το 2027, η Επιτροπή υπέγραψε συμφωνία εγγύησης ύψους 26,725 δισ. EUR με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για δημόσιες επενδύσεις στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη + (ETBA+)**. Επιπλέον, η Επιτροπή χορήγησε χρηματοδοτικές εγγυήσεις ύψους 8,45 δισ. EUR¹⁵ που καλύπτουν επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα οι οποίες διατέθηκαν στο πλαίσιο του ETBA+ για τη στήριξη 56 προτεινόμενων επενδυτικών προγραμμάτων στα Δυτικά Βαλκάνια και στην Τουρκία, στις περιοχές γειτονίας και στην υποσαχάρια Αφρική, στη Λατινική Αμερική, στην Ασία και στον Ειρηνικό. Αυτές οι εγγυήσεις του ιδιωτικού τομέα θα μπορούσαν να δημιουργήσουν επενδύσεις αξίας άνω των 67 δισ. EUR.

Οι κυριότερες επενδύσεις κατά το πρώτο αυτό έτος εφαρμογής περιλαμβάνουν την ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της, την αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, καθώς και την επέκταση της ικανότητας παραγωγής εμβολίων, φαρμάκων και τεχνολογιών υγείας και της πρόσβασης σε αυτά.

Ως πρώτο παραδοτέο της Global Gateway, η έκτη σύνοδος κορυφής ΕΕ–Αφρικανικής Ένωσης (ΑΕ), που πραγματοποιήθηκε στις 17-18 Φεβρουαρίου, ανακοίνωσε **δέσμη επενδυτικών μέτρων Αφρικής–Ευρώπης**, η οποία θα κινητοποιήσει επενδύσεις ύψους τουλάχιστον 150 δισ. EUR έως το 2027, συμπεριλαμβανομένων 28 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις.

Στις περιοχές γειτονίας και διεύρυνσης, τρία περιφερειακά οικονομικά και επενδυτικά σχέδια συμβάλλουν στην υλοποίηση της Global Gateway με 84 εμβληματικά έργα που κινητοποιούν επενδύσεις ύψους έως και 77 δισ. EUR έως το 2027. Στα Δυτικά Βαλκάνια και στις ανατολικές και νότιες γειτονικές χώρες υλοποιούνται έργα υποδομών μεγάλης κλίμακας, όπως ο σιδηροδρομικός διάδρομος VIII μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Βουλγαρίας, το υποθαλάσσιο καλώδιο ηλεκτρικής ενέργειας στον Εύξεινο Πόντο μεταξύ Γεωργίας και Ρουμανίας, και το υποβρύχιο καλώδιο οπτικών

¹⁴ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway_el

¹⁵ Η Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων (ΓΔ INTPA) διέθεσε 6,05 δισ. EUR και η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση (ΓΔ NEAR) 2,4 δισ. EUR.

ινών Medusa που συνδέει τη Βόρεια Αφρική με την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Κύπρο και την Πορτογαλία.

Πρωώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

Οι προτεραιότητες της ΕΕ για αναπτυξιακές δράσεις — ανθρώπινη ανάπτυξη· Πράσινη Συμφωνία· βιώσιμη ανάπτυξη και αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας· ψηφιοποίηση· ανισότητες, μετανάστευση· και διακυβέρνηση, ειρήνη και ασφάλεια — στήριξη των διεθνών εταίρων για την επίτευξη των **Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης** των Ηνωμένων Εθνών.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παγίωσαν τη δέσμευσή τους για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης της στρατηγικής Global Gateway, η οποία συμβάλλει στην επίτευξη όλων των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσω των επενδυτικών προτεραιοτήτων της.

Το 2022 η Επιτροπή ενσωμάτωσε ενεργά τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης στο **πλαίσιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας της ΕΕ**¹⁶.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ανθρώπινη ανάπτυξη

Πρωτοφανείς προκλήσεις, μεταξύ των οποίων συγκρούσεις, η κλιματική αλλαγή, πανδημίες και η σιωπηρή παγκόσμια κρίση στην εκπαίδευση, έχουν αντιστρέψει την πρόοδο όσον αφορά την ανθρώπινη ανάπτυξη και έχουν αυξήσει τις ανισότητες τα τελευταία χρόνια. Το 2022, η ΕΕ ενέτεινε τις προσπάθειές της στους διάφορους τομείς δράσης της.

Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε την ανάγκη για καλύτερη πρόληψη, ετοιμότητα και αντίδραση για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων στον τομέα της υγείας. Στις 30 Νοεμβρίου δρομολογήθηκε μια νέα **στρατηγική της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία**¹⁷, στο πλαίσιο της στρατηγικής Global Gateway, η οποία τονίζει τη σημασία των λειτουργικών συστημάτων υγείας χωρίς αποκλεισμούς και την ανάγκη απόκτησης ετοιμότητας στον τομέα της υγειονομικής ασφάλειας, βελτιώνοντας παράλληλα την ισότιμη πρόσβαση σε εμβόλια, φάρμακα και ιατρικές τεχνολογίες και ενισχύοντας την ικανότητα παραγωγής τους. Το 2022, η ΕΕ δεσμεύτηκε να διαθέσει 715 εκατ. EUR¹⁸ στο Παγκόσμιο Ταμείο.

Η Επιτροπή συνέχισε τις **παρεμβάσεις κοινωνικής προστασίας** σε 10 χώρες και, μέσω δύο παγκόσμιων μηχανισμών, εστίασε σε συστήματα οικοδόμησης, ψηφιοποίησης και μητρώου, καθώς και σε ειδικά συστήματα κοινωνικής προστασίας για τις γυναίκες και τους άτυπους εργαζομένους.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της για την ισότητα των φύλων III, η ΕΕ συνέχισε να προωθεί την ανθρωπιστική δράση που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου και την **ισότητα των φύλων**. Έθεσε στο επίκεντρο ζητήματα που αφορούν τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια στα σχετικά πολυμερή και περιφερειακά φόρα και στο πλαίσιο διμερών διαλόγων. Η ενίσχυση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου συνεχίστηκε, μεταξύ άλλων μέσω αποστολών και επιχειρήσεων της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας.

¹⁶ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_el

¹⁷ https://health.ec.europa.eu/internationalcooperation/global-health_en

¹⁸ Για την περίοδο 2023-2025

Η ΕΕ συνέχισε να προστατεύει τα παιδιά και τα δικαιώματα των παιδιών σε όλο τον κόσμο, καθώς και των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις. Με τον τρόπο αυτό, εκπλήρωσε τις δεσμεύσεις της στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού για την περίοδο 2021-2024¹⁹.

Οι νέοι, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν πάνω από 1,8 δισεκατομμύρια άτομα, αποτελούν βασικούς παράγοντες αλλαγής, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ανθεκτικότερων και ευημερυσών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς σε παγκόσμιο επίπεδο. Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή ενέκρινε το πρώτο **σχέδιο δράσης για τη νεολαία στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ**²⁰ για την ενεργοποίηση, την ενίσχυση και τη σύνδεση των νέων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η περιφερειακή πρωτοβουλία «Απασχόληση μέσω του εμπορίου και των επενδύσεων» της «Ομάδας Ευρώπη» στη Νότια Γειτονία, η οποία δρομολογήθηκε τον Μάιο, στηρίζει μια ολιστική προσέγγιση για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, συνδυάζοντας πρωτοβουλίες που συνδέουν το εμπόριο, τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα με τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.

Η **εκπαίδευση** εξακολούθησε να αποτελεί καίριας σημασίας τομέα των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Η ΕΕ εργάστηκε για να διασφαλίσει το δικαίωμα στην εκπαίδευση για κάθε παιδί, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των νέων που πλήττονται από συγκρούσεις, κρίσεις και ανθρωπιστικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η ΕΕ διέθεσε το 10 % του προϋπολογισμού της για ανθρωπιστική βοήθεια στην εκπαίδευση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η ΕΕ αναγνωρίστηκε ως **υπέρμαχος της εκπαίδευσης** σε παγκόσμιο επίπεδο στη σύνοδο κορυφής της ΕΕ για τον μετασχηματισμό της εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο.

Οι επενδύσεις της ΕΕ επικεντρώθηκαν στους εκπαιδευτικούς, σε δικαιότερα **εκπαιδευτικά συστήματα χωρίς αποκλεισμούς** και σε δεξιότητες που θα επιτρέψουν στις χώρες εταίρους να αξιοποιήσουν στο έπακρο την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση.

Πράσινη Συμφωνία

Κατά την 27η διάσκεψη των μερών της σύμβασης-πλασίου των Ηνωμένων Εθνών για την **κλιματική αλλαγή** (UNFCCC COP27), η ΕΕ παρουσίασε σημαντικές πρωτοβουλίες για τη στήριξη των χωρών εταίρων με σκοπό τον μετριασμό και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Από κοινού με την Αφρικανική Ένωση, τη Δανία, τη Γερμανία, τη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, δρομολόγησε την πρωτοβουλία «Ομάδα Ευρώπη» για την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή στην Αφρική, συνενώνοντας υφιστάμενα και νέα προγράμματα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή αξίας άνω του 1 δισ. EUR.

Για να συμβάλει στη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα, η ΕΕ, μαζί με τους εταίρους της στην G7, υπέγραψε **εταιρικές σχέσεις δίκαιης ενεργειακής μετάβασης** (JETP) με την Ινδονησία και το Βιετνάμ και σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της JETP με τη Νότια Αφρική. Με τη Γερμανία, η ΕΕ εγκαινίασε επίσης μια παγκόσμια πλατφόρμα για τις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα με σκοπό τη στήριξη της δίκαιης οικονομικής μετάβασης μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και της δικτύωσης.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_en

²⁰ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-action-plan_en

Έως τα τέλη του 2022, η ΕΕ είχε παράσχει τεχνική υποστήριξη σε 29 χώρες εταίρους για τον σχεδιασμό, την επικαιροποίηση και την υλοποίηση εθνικά καθορισμένων συνεισφορών και εθνικών σχεδίων προσαρμογής. Στο πλαίσιο του διαλόγου που διεξήγαγε για το κλίμα και την ενέργεια, η ΕΕ διαβουλευτήκε με τις ΗΠΑ, την Ινδία, την Κίνα και άλλους σημαντικούς παραγωγούς εκπομπών, όσον αφορά τις πολιτικές ενεργειακής μετάβασης, τις βέλτιστες πρακτικές και τις πράσινες τεχνολογίες για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης.

Η ΕΕ συμμετείχε επίσης ενεργά σε πολυμερή φόρα με σκοπό να ασκήσει πίεση για μια παγκόσμια ενεργειακή μετάβαση ευθυγραμμισμένη με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Υποστήριξε την ανάπτυξη μιας παγκόσμιας αγοράς υδρογόνου. Το 2022 υπογράφηκαν διμερείς μη δεσμευτικές συμφωνίες με την Ουκρανία, την Αίγυπτο, την Ιαπωνία, τη Ναμίμπια και το Καζακστάν για την ανάπτυξη της ζήτησης ανανεώσιμου υδρογόνου ή τη συμβολή στην **παραγωγή ενέργειας και υδρογόνου από ανανεώσιμες πηγές**.

Στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα (COP15) εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ. Η ΕΕ επιβεβαίωσε εκ νέου τη δέσμευσή της να διαθέσει 7 δισ. EUR για τη στήριξη της **βιοποικιλότητας** στο πλαίσιο της εξωτερικής συνεργασίας της.

Η Επιτροπή ενέκρινε το νέο **θεματολόγιο της ΕΕ για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών**²¹, το οποίο αντικατοπτρίζει τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Η ΕΕ ενέτεινε επίσης τη συνεργασία της με τις χώρες εταίρους για τη στήριξη της **βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής (ΒΚΠ)**, ιδίως της μετάβασης στην κυκλική οικονομία, με την εφαρμογή της πρωτοβουλίας SWITCH to Green («Μετάβαση στην πράσινη ανάπτυξη»), συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών προγραμμάτων στην Ασία, την Αφρική και τη Μεσόγειο.

Η Επιτροπή δρομολόγησε την **πρωτοβουλία Αφρικής-Ευρώπης για την πράσινη ενέργεια** με σκοπό την αύξηση της ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά 300 γιγαβάτ και την εξασφάλιση πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή, αξιόπιστη και βιώσιμη ενέργεια.

Μετά τη δρομολόγηση της παγκόσμιας δέσμευσης για το μεθάνιο στην COP26, η ΕΕ υποστήριξε την ανάπτυξη του Διεθνούς Παρατηρητηρίου Εκπομπών Μεθανίου, το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση του περιβαλλοντικού προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών, για τη συλλογή λεπτομερών δεδομένων, την ανάπτυξη ικανοτήτων και τις δράσεις στήριξης για τη μείωση των εκπομπών μεθανίου.

Ψηφιοποίηση, επιστήμη, τεχνολογία και καινοτομία

Στο πλαίσιο της Global Gateway, το 2022 σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά τα ψηφιακά προγράμματα, μεταξύ άλλων στην υποσαχάρια Αφρική με την εμβληματική πρωτοβουλία στον τομέα των δεδομένων, το καλωδιακό δίκτυο EurAfrica Gateway (διεθνή υποβρύχια καλώδια) και τους περιφερειακούς κορμούς οπτικών ινών στην Αφρική (περιφερειακές/διασυννοριακές επίγειες συνδέσεις). Επιπλέον, η πρώτη δέσμη μέτρων της Global Gateway για την ψηφιακή οικονομία αξίας 820 εκατ. EUR δρομολογήθηκε στη Νιγηρία από την εκτελεστική αντιπρόεδρο Βέστεϊγιερ.

²¹ [JOIN/2022/28 final της 24ης Ιουνίου 2022](#).

Τον Φεβρουάριο, στο φόρουμ για τον Ινδοειρηνικό εγκαινιάστηκε το περιφερειακό τμήμα Ασίας και Ειρηνικού του κόμβου «**Η ψηφιοποίηση στην υπηρεσία της ανάπτυξης**» [**Digital for Development Hub (D4D Hub)**]. Το τμήμα Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής αναπτύχθηκε το 2022 και το τμήμα της Αφρικής συνέχισε να υλοποιεί διάφορες εμβληματικές πρωτοβουλίες, όπως το έργο D4D Hub Αφρικανική Ένωση-ΕΕ και η πρωτοβουλία IDEA.

Σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τη δρομολόγηση της **Ψηφιακής Συμμαχίας ΕΕ-Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής (ΕΕ-ΛΑΚ)**, με την υποστήριξη του κόμβου D4D, τη διασφάλιση της χρηματοδότησης για την καθιέρωση διαλόγου ΕΕ-ΛΑΚ σχετικά με την ψηφιακή πολιτική, την επέκταση του προγράμματος BELLA για τις ψηφιακές υποδομές, τη δημιουργία ψηφιακού επιταχυντή για τις επιχειρήσεις και την υλοποίηση περιφερειακού προγράμματος Copernicus.

Η δεύτερη φάση του προγράμματος «**Παγκόσμια Παρακολούθηση του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας για την Αφρική**» (**GMES&Africa**), η σημαντικότερη πρωτοβουλία γεωσκόπησης και παρακολούθησης της γης για τη συνεργασία στον τομέα του περιβάλλοντος και της ασφάλειας μεταξύ Αφρικής και ΕΕ, ξεκίνησε με επιτυχία.

Η δέσμη επενδυτικών μέτρων Αφρικής-Ευρώπης της Global Gateway προβλέπει τρεις εμβληματικές πρωτοβουλίες με ιδιαίτερη έμφαση στην επιστήμη, στην τεχνολογία και στην καινοτομία για τη στήριξη του θεματολογίου καινοτομίας Αφρικανικής Ένωσης-ΕΕ, των περιφερειακών κέντρων αριστείας για την πράσινη μετάβαση και των τεχνολογιών γεωσκόπησης και διαστήματος.

Βιώσιμη ανάπτυξη και θέσεις εργασίας

Το 2022, η ΕΕ στήριξε τη βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και τη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας στις χώρες εταίρους διευκολύνοντας την κινητοποίηση δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης. Δημοσιεύθηκε η έκθεση με τίτλο «*Επένδυση στη βιώσιμη ανάπτυξη*»²² σχετικά με την εφαρμογή του **προγράμματος δράσης της Αντίς Αμπέμπα**.

Ο μηχανισμός εμπειρογνομόνων της ΕΕ για την απασχόληση, την εργασία και την κοινωνική προστασία (**SOCIEUX +**) επέκτεινε τις δραστηριότητές του στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων με χρηματοδότηση ύψους 10 εκατ. EUR.

Η Επιτροπή συνέχισε να εξετάζει τις δυνατότητες σύναψης **διμερών στρατηγικών εταιρικών σχέσεων για τις αξιακές αλυσίδες πρώτων υλών**, ιδίως με εταίρους στην Αφρική (π.χ. Ναμίμπια), στη Λατινική Αμερική, στα Δυτικά Βαλκάνια και στην Κεντρική Ασία (π.χ. Καζακστάν), μέσω μνημονίων συμφωνίας.

Τον Νοέμβριο, η Επιτροπή ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις με τη Δημοκρατία της Αγκόλας για συμφωνία διευκόλυνσης των βιώσιμων επενδύσεων, η οποία θα συμβάλει στην προσέλκυση και στην επέκταση των επενδύσεων, ενσωματώνοντας παράλληλα τις δεσμεύσεις για το περιβάλλον και τα εργασιακά δικαιώματα.

²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων, *Επένδυση στη βιώσιμη ανάπτυξη: έκθεση προόδου 2018-2020*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/156351>

Η έκθεση *Aid for Trade Progress Report 2022*²³ (έκθεση προόδου του 2022 σχετικά με τη βοήθεια για το εμπόριο) επιβεβαίωσε ότι η βοήθεια της ΕΕ για το εμπόριο (AfT) βοήθησε τις χώρες εταίρους να αυξήσουν την εμπορική τους ικανότητα και να αντιμετωπίσουν την πανδημία COVID-19. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εξακολουθούν να είναι οι κύριοι πάροχοι της παγκόσμιας βοήθειας για το εμπόριο.

Μετανάστευση και αναγκαστικός εκτοπισμός

Στις περισσότερες μεταναστευτικές οδούς προς την ΕΕ, ιδίως δε στις οδούς της Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου και των Δυτικών Βαλκανίων, το 2022 ο αριθμός των ατόμων αυξήθηκε. Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο αριθμός των δια της βίας εκτοπισθέντων ανήλθε για πρώτη φορά σε 100 εκατομμύρια, ενώ ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας οδήγησε σε εκατομμύρια περαιτέρω εκτοπισμούς.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της απέδειξαν τον Δεκέμβριο την κοινή τους δέσμευση με τη δρομολόγηση δύο περιφερειακών εμβληματικών πρωτοβουλιών της «Ομάδας Ευρώπη» για την ενίσχυση της διαχείρισης της μετανάστευσης, ιδίως κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών της Κεντρικής και Δυτικής Μεσογείου και του Ατλαντικού. Τον Δεκέμβριο, η Επιτροπή παρουσίασε σχέδιο δράσης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των προκλήσεων κατά μήκος της οδού των Δυτικών Βαλκανίων.

Το 2022 εγκρίθηκε επιπλέον δέσμη μέτρων ύψους 310 εκατ. EUR για τη στήριξη του συριακού εκτοπισμένου πληθυσμού εντός της Συρίας και των προσφύγων και των ευάλωτων κοινοτήτων υποδοχής στο Ιράκ, στην Ιορδανία και στον Λίβανο²⁴. Από κοινού, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παραμένουν ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης. Η **έκτη διάσκεψη των Βρυξελλών με θέμα «Στηρίζοντας το μέλλον της Συρίας και της ευρύτερης περιοχής»** κινητοποίησε δεσμεύσεις συνολικού ύψους 6,4 δισ. EUR.

Διακυβέρνηση, ειρήνη, ασφάλεια και ανθρώπινα δικαιώματα

Η δράση της ΕΕ συνέβαλε στην ενίσχυση της Ευρώπης στον κόσμο, προωθώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τις συγκρούσεις και τις κρίσεις, μεταξύ άλλων με τη στήριξη της οικοδόμησης της ειρήνης και της ανθεκτικότητας, **της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας και της ανάπτυξης ικανοτήτων για τη στήριξη της ανάπτυξης και της ασφάλειας για την ανάπτυξη (CBDSD).**

Στο **Αφγανιστάν**, η ΕΕ εστίασε τις προσπάθειές της στην αποτροπή της κατάρρευσης της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις εντός και εκτός του Αφγανιστάν. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών και στην ισότητα των φύλων. Δημιουργήθηκε το Φόρουμ Αφγανών Ηγέτιδων του Αφγανιστάν.

Η ΕΕ συνέχισε να προασπίζει και να προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία χρησιμοποιώντας τα πολυμερή, περιφερειακά και διμερή εργαλεία της και συνεργαζόμενη με την κοινωνία των πολιτών. Με το Δίκτυο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία (HRDN), η ΕΕ συνδιοργάνωσε **το 24ο φόρουμ ΕΕ-ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα**²⁵, το οποίο επικεντρώθηκε στη λογοδοσία και στη δικαιοσύνη. Επιπλέον, η ΕΕ ανανέωσε και αύξησε σημαντικά τη στήριξή της

²³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων, *EU aid for trade : progress report 2022*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2841/156351>

²⁴ Εκ των οποίων 240 εκατ. EUR σε ανθρωπιστική βοήθεια.

²⁵ https://www.eeas.europa.eu/eeas/stop-impunity-%E2%80%93-road-accountability-and-justice_en

στον μηχανισμό ProtectDefenders.eu, ο οποίος το 2022 παρείχε στήριξη σε περισσότερους από 6 500 υπερμάχους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διατρέχουν ύψιστο κίνδυνο.

Το 2022, η Επιτροπή διέθεσε 170 εκατ. EUR στην **Υεμένη**, όπου εξακολουθεί να υφίσταται μία από τις χειρότερες ανθρωπιστικές κρίσεις στον κόσμο. Εκατομμύρια Υεμενίων είναι εκτοπισμένοι, άποροι και υποσιτισμένοι.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΜΒΕΛΕΙΑ

Υποσαχάρια Αφρική

Κατά την **έκτη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης** εγκρίθηκε κοινό όραμα για μια ανανεωμένη εταιρική σχέση, το οποίο συμπληρώνεται από τη δέσμη επενδυτικών μέτρων της Global Gateway. Η **11η συνεδρίαση των Επιτροπών** της ΕΕ και της Αφρικανικής Ένωσης πραγματοποιήθηκε στις 28 Νοεμβρίου και κάλυψε ολόκληρο το φάσμα της συνεργασίας ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης.

Στο πλαίσιο του **προγράμματος «Κινητικότητα των νέων για την Αφρική»**, 36 έργα ανάπτυξης ικανοτήτων του Erasmus+ ανατέθηκαν σε 31 χώρες.

Τον Νοέμβριο η ΕΕ και η Ναμίμπια υπέγραψαν μνημόνιο συναντίληψης για τη σύναψη στρατηγικής εταιρικής σχέσης σχετικά με τις αλυσίδες αξίας βιώσιμων πρώτων υλών και το ανανεώσιμο υδρογόνο.

Ασία και Ειρηνικός

Τον Δεκέμβριο η ΕΕ φιλοξένησε την πρώτη **σύνοδο κορυφής ΕΕ-ASEAN** (Σύνδεσμος Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας) στις Βρυξέλλες, η οποία σηματοδότησε 45 χρόνια διπλωματικών σχέσεων. Με την εκδήλωση αυτή δρομολογήθηκε νέος **διάλογος ΕΕ-ASEAN για την ενέργεια** με σκοπό τη στήριξη της ενεργειακής μετάβασης και της περιφερειακής ολοκλήρωσης των ενεργειακών συστημάτων και των πρωτοβουλιών Global Gateway που κινητοποιούν επενδύσεις ύψους 10 δισ. EUR. Στο περιθώριο της συνόδου κορυφής, υπογράφηκαν συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με τη **Μαλαισία** και την **Ταϊλάνδη**. Η ΕΕ και ο ASEAN υπέγραψαν επίσης τον Οκτώβριο τη συνολική συμφωνία αερομεταφορών ΕΕ-ASEAN, την πρώτη διαπεριφερειακή συμφωνία αερομεταφορών.

Κατά την 28η **σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ιαπωνίας**, η ΕΕ και η Ιαπωνία δεσμεύτηκαν να συνεργαστούν για τη διαφύλαξη της διεθνούς τάξης που βασίζεται σε κανόνες και συμφώνησαν σχετικά με την πρώτη ψηφιακή εταιρική σχέση της ΕΕ.

Τον Σεπτέμβριο διοργανώθηκε το πρώτο φόρουμ ΕΕ-Ινδίας για το πράσινο υδρογόνο με σκοπό τη στήριξη της συμμετοχής του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη του υδρογόνου για την απανθρακοποίηση της ινδικής οικονομίας.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παρείχαν άμεσα στήριξη στο **Πακιστάν** μετά τις πλημμύρες του Ιουνίου που έπληξαν εκατομμύρια ανθρώπους.

Το 2022, η δημοσιονομική στήριξη της ΕΕ έδωσε τη δυνατότητα σε 750 000 παιδιά που δεν φοιτούν σε σχολείο να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσω 25 309 κέντρων μάθησης στο **Μπανγκλαντές**.

Στη **διάσκεψη για τη συνδεσιμότητα ΕΕ-Κεντρικής Ασίας** που πραγματοποιήθηκε στη Σαμαρκάνδη προωθήθηκαν πρωτοβουλίες περιφερειακής συνδεσιμότητας και συζητήθηκε η ανάγκη προσδιορισμού βιώσιμων, αξιόπιστων και αποτελεσματικών μεταφορικών, ψηφιακών και ενεργειακών συνδέσεων μεταξύ της Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας. Στη διάσκεψη ανακοινώθηκε επίσης η δρομολόγηση πρωτοβουλίας για την ψηφιακή συνδεσιμότητα της Global Gateway²⁶.

Η εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του **Συμβουλίου Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου** απέκτησε νέα ώθηση το 2022 με κοινή σύνοδο του Συμβουλίου τον Φεβρουάριο, η οποία ενέκρινε ένα φιλόδοξο πενταετές κοινό πρόγραμμα δράσης. Τον Μάιο, η ΕΕ εξέδωσε κοινή ανακοίνωση με τίτλο «*Στρατηγική εταιρική σχέση με τον Περσικό Κόλπο*²⁷».

Ανελήφθη επίσης η δέσμευση για μείωση των εκπομπών μεθανίου στην περιοχή μέσω διασκέψεων στο Τουρκμενιστάν, στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ασίας και στην Κίνα.

Βόρεια και Νότια Αμερική και Καραϊβική

Στις 27 Οκτωβρίου, οι υπουργοί Εξωτερικών της **Κοινότητας των κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής (CELAC)** και η ΕΕ συναντήθηκαν για πρώτη φορά από το 2018 στο Μπουένος Άιρες.

Τον Δεκέμβριο, η ΕΕ και η Χιλή συνήψαν την **προηγμένη συμφωνία-πλαίσιο ΕΕ-Χιλής**, επικαιροποιώντας την υφιστάμενη διμερή συμφωνία σύνδεσης.

Στις 22 Ιουνίου, η πρόεδρος κ. φον ντερ Λάιεν και ο κ. Πέδρο Σάντσεθ, πρωθυπουργός της Ισπανίας, δρομολόγησαν μια **νέα εταιρική σχέση ΕΕ-ΛΑΚ** για την τοπική παρασκευή εμβολίων, φαρμάκων και άλλων τεχνολογιών υγείας, καθώς και για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας.

Η κοινωνικοοικονομική και πολιτική κρίση στη **Βενεζουέλα** συνεχίστηκε, καθώς πάνω από 14 εκατομμύρια άνθρωποι εκτιμάται ότι βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης και περισσότεροι από 7 εκατομμύρια Βενεζουελανοί εγκαταλείπουν τη χώρα τους. Η συνεισφορά της ΕΕ σε πολυτομεακές επιχειρήσεις αρωγής στη Βενεζουέλα και στην ευρύτερη περιοχή στήριξε περίπου 3,1 εκατομμύρια ευάλωτα άτομα.

Ευρωπαϊκή γειτονία

Στην Ανατολική Γειτονία, το 2022 κυριάρχησαν ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και η ενίσχυση των σχέσεων με τις ανατολικές χώρες εταίρους της ΕΕ (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Μολδαβία και Ουκρανία). Η ΕΕ διατήρησε επίσης το αυξημένο επίπεδο στήριξης στον λαό της Λευκορωσίας.

Τον Δεκέμβριο, οι υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ και των χωρών εταίρων της Ανατολικής Ευρώπης επιβεβαίωσαν τη σημασία του **θεματολογίου της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης**, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ανάγκη προσαρμογής της εφαρμογής του ενόψει των σημερινών γεγονότων.

Η ΕΕ διευκόλυνε τις ειρηνευτικές συνομιλίες μεταξύ **Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν** και διοργάνωσε αποστολή στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας στην Αρμενία, την πρώτη

²⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6963

²⁷ [JOIN\(2022\) 13 final της 18 Μαΐου 2022](#)

αποστολή για χώρα της Οργάνωσης του Συμφώνου Συλλογικής Ασφάλειας. Η ΕΕ συνέχισε επίσης να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια σε αμφοτέρους τις πλευρές.

Το μνημόνιο συμφωνίας για την ενέργεια που υπεγράφη με το **Αζερμπαϊτζάν** τον Ιούλιο θα ενισχύσει την ενεργειακή ασφάλεια της ΕΕ και θα στηρίξει την πράσινη μετάβαση του Αζερμπαϊτζάν.

Μέσω της ισχυρής στήριξης στην κοινωνία των πολιτών και στα ανεξάρτητα μέσα μαζικής επικοινωνίας της **Λευκορωσίας**, η ΕΕ συνέβαλε στη διατήρηση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και της ελευθερίας της έκφρασης ενώπιον της βάνουσης καταστολής από το καθεστώς Λουκασένκο.

Η ΕΕ παρείχε ισχυρή στήριξη στην ανθεκτικότητα της Μολδαβίας και ενίσχυσε τη συνεργασία της στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας (μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συνεργασία για τις υβριδικές απειλές, την κυβερνοασφάλεια και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, καθώς και τα μέτρα συνδρομής στις μολδαβικές ένοπλες δυνάμεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη). Τον Μάρτιο ξεκίνησε διάλογος υψηλού επιπέδου για την πολιτική και την ασφάλεια. Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης για την ενθάρρυνση των προσπαθειών διευθέτησης των συγκρούσεων.

Στη **Γεωργία**, η ΕΕ συνέβαλε στη μείωση της τρωτότητας της χώρας έναντι των υβριδικών απειλών και των απειλών στον κυβερνοχώρο και υποστήριξε τον εκσυγχρονισμό των αμυντικών της δυνάμεων μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη. Συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στις προσπάθειες επίλυσης των συγκρούσεων, για παράδειγμα μέσω των εργασιών του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τον Νότιο Καύκασο και την κρίση στη Γεωργία, και της αποστολής παρακολούθησης της ΕΕ.

Κατά την τέταρτη υπουργική σύνοδο ΕΕ-Νότιας Γειτονίας που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη στις 24 Νοεμβρίου, η ΕΕ και οι εταίροι της επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους να ενισχύσουν τους δεσμούς στο πλαίσιο της μεσογειακής εταιρικής σχέσης. Δεσμεύτηκαν επίσης να αντιμετωπίσουν τις πλέον πιεστικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις και τις προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας, εστιάζοντας στις συνέπειες της ρωσικής επίθεσης κατά της Ουκρανίας, ιδίως στις επιπτώσεις στην ενέργεια και στην επισιτιστική ασφάλεια.

Τον Οκτώβριο υπεγράφη η **πράσινη εταιρική σχέση ΕΕ-Μαρόκου**. Το πρόγραμμα *Énergie Verte*, ύψους 50 εκατ. EUR, αποσκοπεί στην ενίσχυση της ενεργειακής μετάβασης του Μαρόκου, ενώ το πρόγραμμα *«Terre Verte»*, ύψους 115 εκατ. EUR, στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη της δασοκομίας και της γεωργίας.

Τον Νοέμβριο η ΕΕ και η Αίγυπτος εντατικοποίησαν τη συνεργασία τους για τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας, υπογράφοντας μνημόνιο συμφωνίας σχετικά με στρατηγική εταιρική σχέση για το ανανεώσιμο υδρογόνο. Μια τριμερής συμφωνία με την Αίγυπτο και το Ισραήλ παρέχει το πλαίσιο για την παράδοση ισραηλινού αερίου στην ΕΕ μέσω της ικανότητας υδροποίησης της Αιγύπτου.

Δυτικά Βαλκάνια και Τουρκία

Το 2022, η ΕΕ παρέμεινε προσηλωμένη στην προώθηση της ευρωπαϊκής προοπτικής της περιοχής και, τον Ιούλιο, εγκαινίασε τη διαδικασία διαπραγματεύσεων με τη **Βόρεια Μακεδονία** και την **Αλβανία**. Τον Δεκέμβριο χορήγησε επίσης το καθεστώς υποψήφιας χώρας στη **Βοσνία και Ερζεγοβίνη** και κατέληξε σε συμφωνία σχετικά με την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων για

το Κόσοβο²⁸. Στις 6 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε στα Τίρανα η **πρώτη σύνοδος κορυφής ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων**.

Το βασικό πλαίσιο πολιτικής για τα κονδύλια του ΜΠΒ III εξακολουθεί να είναι τα οικονομικά και επενδυτικά σχέδια και το πράσινο θεματολόγιο για τα Δυτικά Βαλκάνια, που υλοποιούνται μέσω του **επενδυτικού πλαισίου για τα Δυτικά Βαλκάνια**. Το 2022 εγκρίθηκαν 40 εμβληματικά προγράμματα, για τα οποία αναμένεται να κινητοποιηθούν επενδύσεις ύψους 5,7 δισ. ευρώ.

Σημαντικό επίτευγμα τον Νοέμβριο ήταν η ταχεία έγκριση μιας άνευ προηγουμένου **δέσμης μέτρων ενεργειακής στήριξης** ύψους 1 δισ. EUR **για τα Δυτικά Βαλκάνια** ως απάντηση στην ενεργειακή κρίση.

Η **Τουρκία** φιλοξενεί τον μεγαλύτερο προσφυγικό πληθυσμό στον κόσμο. Μέσω δύο ανθρωπιστικών εμβληματικών προγραμμάτων, η ΕΕ παρείχε χρηματική βοήθεια σε σχεδόν 1,5 εκατομμύρια άτομα και στήριξε περισσότερα από 800 000 παιδιά και τις οικογένειές τους στην πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ)

Οι ΥΧΕ διατηρούν ειδικούς συνταγματικούς δεσμούς με τρία κράτη μέλη: τη Γερμανία, τη Δανία και τις Κάτω Χώρες.

Το **19ο ετήσιο φόρουμ ΕΕ-ΥΧΕ** διοργανώθηκε από τη Νέα Καληδονία στις 22 Νοεμβρίου. Οι ΥΧΕ διαδραματίζουν ολοένα και πιο στρατηγικό ρόλο για την ΕΕ, είναι σημαντικοί πρέσβεις της ΕΕ στις περιοχές τους και διαθέτουν σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως τεράστιες αποκλειστικές οικονομικές ζώνες.

Στην Καραϊβική, το **πρόγραμμα «RESEMBID»** βοηθά όλες τις ΥΧΕ της περιοχής στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας, στην προώθηση της βιώσιμης ενέργειας και της θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Οι εργασίες για τη βιοποικιλότητα ωφέλησαν τους οικοτόπους σε έξι ΥΧΕ και περίπου 400 000 πολίτες και κατοίκους.

²⁸ Η εν λόγω ονομασία χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244 (1999) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κόσοβου.